РІК ЗАЛОЖЕНИЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA"

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXVI. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., четвер 10-го січня 1918. Ч. 4. VOL. XXVI. JERSEY CITY, N. J., Thursday, January 10, 1918. No. 4.

ПРЕЗИДЕНТ ВІЛСОН ПРОГОЛОСИВ УСЛІВЯ МИРА.

Українське правительство веде окремі переговори з центр. державами.

Між правительством большевиків а Україною прийшло до заключеня розєму.

Франція має намір признати независимість України.

ВІСТИ З УКРАЇНИ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on January 9, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

ПЕРЕГОВОРИ МІЖ УКРАЇНЦЯМИ І ДЕЛЕҐАТАМИ ЦЕНТРАЛЬНИХ ДЕРЖАВ.

Українці є готові розпочати торг з Німеччиною.

ЛОНДОН, 5. січня. — **Щодо становища України супроти Німеччини** кореспондент часописи „Дейли Нюс" доносить, **що Українська Центральна Рада є готова розпочати торг з Німеччиною.**

Петроградський кореспондент „Таймсу", який перебуває тепер в Лондоні, пише, **що Українці постановили вислати свою делеґацію до Брестя Литовського, не в цїли мирових переговорів, але щоби пізнати наміри Німеччини супроти України.**

Німці є готові, каже дальше кореспондент, **признати Українську Центральну Раду під услівем, коли Україна згодить ся посилати Німеччині поживу і признати її економічні інтереси на Україні.**

Анї одно з тих услівий, додає кореспондент, **не припадає Україні до смаку. Але на случай, коли би аліянти не дали помочи Україні або коли би згодили ся на політику, помирившиси ся з большевиками, Українська Центральна Рада можливо уступить перед жаданями Німеччини, а також і козаки.**

Вступні переговори між українськими і німецькими послами.

ПЕТРОҐРАД, 7. січня. — Телеґрама з Брестя Литовського доносить, що **неурядові переговори, які відбули ся в пятницю між українськими і німецькими делеґатами, приймили для Німеччини корисний напрям.**

Українські делеґати на мировій конференції в Брестю Лит.

АМСТЕРДАМ, 7. січня. — **Делеґати центральних держав зійшли ся вчера на повне засїдане з українськими делеґатами в справі мира.**

Українці ведуть переговори без большевиків.

КОПЕНГАҐЕН, 7. січня. — **Телеґрами з Берліна доносять, що В СУБОТУ ВІДБУЛО СЯ В БРЕСТЮ ЛИТОВСЬКІМ „ФОРМАЛЬНЕ ЗАСІДАНЄ" НІМЕЦЬКИХ І УКРАЇНСЬКИХ МИРОВИХ ДЕЛЄҐАТІВ.**

Делеґати большевиків не були присутні на засїданю.

Німці наміряють заключити окремий мир з Україною.

КОПЕНГАҐЕН, 9. січня. — **Німецькі мирові делегати в Брестю Литовськім звертають тепер свою увагу на Україну; вони мають надію приневолити правительство большевиків в Петроґраді приймити їх услівя через заключенє окремого договору з українським правительством,** як се доносить телеґрама, яка надійшла тут нинї з Варшави.

Українські мирові делеґати мають перебувати ще й доси в Брестю Литовськім. Вони прибули на місце вже в суботу.

УКРАЇНА ЗАКЛЮЧИЛА З БОЛЬШЕВИКАМИ РОЗЄМ.

Большевики згодили ся опорожнити Україну зі своїх війск.

ЛОНДОН, 6. січня. — **НА УКРАЇНІ ПРОГОЛОШЕНО РОЗЄМ (завіщене оружа). Правительство большевиків погодило ся іменно з Українською Центральною Радою, усуваючи ріжниції через зроблене угоди. У. Ц. Рада заявила готовість відмовити ґен. Каледінови помочи; знова большевики з другої сторони згодили ся ЗАБРАТИ СВОЇ ВІЙСКА З УКРАЇНИ.**

Пятидневна боротьба на улицях Катеринослава.

ЛОНДОН, 5. січня. — Петроградські часописи доносять про дальші боротьби на полудни, де, як се доносить кореспондент „Таймсу", шаліє домашна війна чимраз ширше і страшнійше. В богато місцевостях, як доносять, домашна війна прибрала характер сильної боротьби.

Між иншими в місті Катеринославі боротьба триває вже пятий день. Донесеня подають однак дуже скупі вісти, бо комунікація Петроґраду з полуднем і сходом є дуже лиха.

Большевики мали заняти Харківщину.

ПЕТРОГРАД, 5. січня. — Доносять, що після побитя українських війск в Лосовій **ціла Харківщина опинила ся в руках большевиків.**

ФРАНЦІЯ МАЄ НАМІР ПРИЗНАТИ НЕЗАВИСИМІСТЬ УКРАЇНИ.

Аліянти вислали в сій справі свого відпоручника до Киева.

(Спеціальна телеграма до нюйорського „Таймс-у").

ПАРИЖ, 7. січня. — **„Ініціятива Франції щодо признаня Фінляндії яко независимої держави становить незвичайний і цікавий случай",** пише „Матен", поясноюючи причини сього кроку.

„Ми можемо додати дотично ПРИЗНАНЯ НЕЗАВИСИМОСТИ УКРАЇНИ, що наше становище і наміри в тій справі є ідентичні та що комісар, висланий аліянтами до Киева, повідомить про се Українську Центральну Раду.

„Сього кроку ми не можемо толкувати яко бажане з нашої сторони, щоби розчленувати Росію, але противно, нашим усильним бажанем є запобігти анархії, яка панує в сїй нещасливій державі, і помогти кождій околиці зокрема до осягненя форми правлїня, котре в будучности забезпечило би тривале істнованє російської федерації".

Франція буде попирати кожде постійне правительство в Росії.

(Телеграма до нюйорської французької часописи „Courier des Etats-Unis").

ПАРИЖ, 7. січня. — **Французьке правительство має намір признати независимість України,** як се доносить часопись „Матен".

Франція вже признала правительство Фінляндії. Теперішна постанова, щоби признати независимість України, вказує, що французьке правительство приймило остаточно політику підпирати кожде постійне правительство в Росії, якого співділанє дасть запоруку на будучий спокій в російській федерації і запобіжить теперішній анархії.

Мирові услівя Злучених Держав.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on January 9, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

ПРЕЗИДЕНТ ВІЛСОН ПРОГОЛОСИВ В КОНҐРЕСІ МИРОВІ УСЛІВЯ.

ВАШІНГТОН, 8. січня. — **У своїй промові, виголошеній на спільнім засїданю обох палат, палати послів і сенату, президент Вілсон представив военну і мирову програму правительства Злучених Держав.**

Президент Вілсон подав 14 головних услівий, від сповненя або несповненя котрих залежить недалекий мир або дальша війна.

Головні мирові услівя є отсі:

1. **Явні договори, явно заключені. Не сьміють бути жадні тайні міжнародні порозуміня** жадного рода, але дипльоматія має бути ведена все ясно і публично.

2. **Цілковита свобода мореплавби на всіх водах,** з виїмком вод територіяльних, як в часї мира так підчас війни, хиба що котрісь моря були би в цілости або частинно замкнені на підставі міжнародної акції по мисли міжнародних договорів.

3. **Усуненє,** о скільки се буде лише можливе, **всяких економічних перешкод і заведенє рівних торговельних услівий для всіх держав,** які годять ся на заключенє мира і лучать ся разом, щоби його удержати.

4. Мусять бути дані відповідні ґарантії і мусить ся постановити, **щоби зорyженя держав обмежити до найнизших границь,** о скільки сього вимагає удержанє внутрішного ладу.

5. **Свобідне, отверте і рішучо безпартійне полагодженє всіх домагань кольоній,** заховуючи притім принцип, що інтереси населеня мають бути цінені на рівні з дотичними домаганями правительств, яких зверхність сї кольонії признають.

6. **Опорожненє всеї російської території** і таке полагодженє всїх справ, що дотикають Росії, яке забезпечило би найлїпше і найсвобіднїйше співділанє всїх прочих держав сьвіта в осягненю без перешкод і клопотів независимого означеня свого власного політичного напряму і державної політики та запевнило би їй сердечне приняте до товариства свобідних держав з правлїнем з власного вибору, а дальше яке запевнило би прихильну поміч всякого рода, якої вона потребувала би або жадала би.

7. Цілий сьвіт згодить ся, щоби **Бельґію опорожнити і відбудувати,** не обмежуючи її самостійности, якою вона тїшить ся на рівні з иншими свобідними державами.

8. **Вся французька територія має бути освободжена і забрані части відбудовані, а лихо, заподіяне Франції Прусією в 1871 р. щодо Альзації і Льотаринґії, яке відбирало сьвітови мир майже через 50 літ, повинно бути направлене в тій цїли, щоби мир був ще більше забезпечений в інтересі всіх.**

9. **Вирівнане границь Італії повинно бути переведене після дійсних національних границь.**

10. **Народи в Австро-Угорщині, котрих місце між державами ми хотіли би бачити забезпеченим і запевненим, повинні одержати як найсвобіднїйшу нагоду до автономічного розвою.**

11. **Румунія, Сербія і Чорногора мають бути опорожнені; заняті території відбудовані;** Сербія має одержати свобідний і певний приступ до моря; взаїмні відносини між поодинокими балканськими державами мають бути установлені через приязну згоду після границь історичної приналежности і національностий.

12. Турецьким частинам теперішної отоманської держави належить забезпечити певну независимість, **але иншим народам, які находять ся під управою Туреччини, треба запевнити безсумнївне забезпеченє житя і рішучо свобідну нагоду до автономічного розвою; Дарданелї повинні бути постійно отворені для свобідного переїзду кораблїв і для торговлї всіх держав під міжнародною ґарантією.**

13. **Повинна бути утворена независима польська держава, яка обіймала би території неоспоримо замешкалі польським населенем, і яка повинна би одержати свобідний і певний доступ до моря; її політична та економічна независимість і територіяльна ненарушимість мала би бути заґарантована міжнародним договором.**

14. **Загальне товариство держав** мусить бути утворене на підставі окремої угоди в тій цїли, щоби була взаїмна запорука щодо політичної независимости і територіяльної ненарушимости зарівно як великих так і малих держав.

ЗМАГАНЯ НАРОДІВ до самостійности.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on January 9, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Німеччина признала независимість Фінляндії.

АМСТЕРДАМ, 7. січня. — **Німеччина признала независимість Фінляндії.**

Урядова телеграма з Берліна доносить, що після заяви російського правительства, яке заявило готовість признати независимість Фінляндії, скоро лише одержано в тій справі аплікацію від фінського правительства і скоро воно починило відповідні кроки в Петроґраді, де сю справу прихильно принято, **німецький цісар поручив державному канцлерови заявити в імени німецького правительства повновласникам Фінляндії, які перебувають під теперішну пору в Берлїні, що воно признає независимість фінської републики.**

Німецький державний канцлер, Гертлінґ, приймив в неділю на авдієнцію повновласників Фінляндії і заявив їм, що Німеччина признала независимість Фінляндії.

Франція признала независимість Фінляндії.

ПАРИЖ, 5. січня. — **„Французьке правительство признало правно і фактично независимість фінської републики",** доносить тутешна часопись „Тем".

Мирові переговори.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on January 9, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Центральні держави здержали дальші мирові переговори.

ЛОНДОН, 6. січня. — **Урядовий звіт німецького правительства, виданий в Берлїні, доносить, що з причини жаданя російських делеґатів, щоби перенести мирові переговори з Брестя Литовського до Стокгольму, центральні держави завісили тимчасово веденє дальших мирових переговорів з Росією.**

Телеґрама, датована в суботу, звучить:

„Нині відбуло ся в Берлїні друге засїданє державної ради, на якім були присутні Гінденбурґ і Людендорф. По скінченю засїданя оголошено отсей урядовий комунікат:

„З причини жаданя російського правительства, щоби перенести осідок переговорів з Брестя Лит. до Стокгольму, центральні держави тимчасово завісили дальше веденє мирових переговорів".

Центральні держави повідомляють російську делеґацію, що зроблені ними мирові предложеня не є вже обовязуючі.

ЛОНДОН, 7. січня. — Телеґрама з Брестя Литовського до Амстердаму подає зміст бездротної телеґрами, яку вислали до Иоффе, предсідателя російської мирової делеґації, в імени німецьких делеґатів міністер загр. справ, Кільман, в імени австрійських міністер заграничних справ, гр. Чернін, в імени турецьких міністер Нессімі Бей, і в імени болгарських делеґатів міністер справедливости, Попов.

В сій телеґрамі пригадують, що коли центральні держави предкладали свої мирові услівя, то було зроблене застереженє, що сї услівя є лише тоді правосильні, коли й прочі всї воюючі держави в протягу означеного часу зобовяжуть ся їх приймити.

Російська делеґація назначила відтак 10-дневний реченець, в протягу котрого прочі воюючі держави мали рішити ся, чи вони візьмуть участь в мирових нереговорах. Хоч назначений реченець минув вже дня 4. січня, то не було від прочих аліянтів про се жадної вістки.

Троцький прибув з делеґатами до Брестя Литовського.

ЛОНДОН, 8. січня. — **Російські мирові делеґати, між ними також міністер загр. справ, Лев Троцький, прибули в понеділок до Брестя Литовського, щоби пополудни отворити наново мирові переговори,** як се доносить телеграма, яка наспіла з Берліна до Копенгаґен і відти до „Ексчендж Телеґраф Компані".

Туреччина предкладає Росії мирові услівя.

ЛОНДОН, 5. січня. — Головні точки проєкту, який предложили турецькі делеґати на мирових переговорах в Брестю Литовськім, є слїдуючі:

1. Границї мають позістати тісамі, що були перед війною.

2. В протягу двох років по заключеню мира обі сторони мають заключити договір щодо торговлї на мори і щодо консулятів.

3. Воєнні шкоди, які потерпіли одиниці, мають бути винагороджені.

4. Забезпеченє територіяльної ненарушимости і розвою Персії на підставі її цілковитої независимости.

5. Вільний переїзд для російських кораблїв через Дарданелї і Босфор.

6. Дозволенє на мобілізації в обмежених границях в цїли народної оборони.

7. Росія має опорожнити зі своїх війск турецьку територію в протягу шість до вісім місяців по підписаню мирового договору, полишаючи лише одну дивізію для охорони границь.

8. Росія має розпустити свою армію, зложену з вірмен-

(Продовженє на стор. 2-гій).

ВАЖНЕ ДЛЯ ПП. ПЕРЕДПЛАТНИКІВ ЧАСОПИСИ „СВОБОДА".

Сим повідомляеть ся ПП. Передплатників, що повідомлень про скінченє передплати Адміністрація „Сbooboди" не висилає. Длятого просимо, щоб кождий передплатник звертав пильну увагу на дату скінченя реченця його передплати, яка находить ся при кождій адресі, наклеєній на часописи. Всім тим ПП. Передплатникам, котрі при своїх адресах на часописи при своїх адресах мають зазначені дати 31/17, 1/18, 2/18, 3/18, 4/18, 5/18, кінчить ся передплата в сім тижни. Хто не відносить передплати до 10 днів від зазначеної дати, тому дальша висилка часописи буде здержана. Задлятого сподїємо ся, що ПП. Передплатники будуть завчасу спішити ся з відновленем передплати.

Адміністрація „Свободи".

До наших передплатників і прихильників.

Отсим повідомляеть ся всїх Вп. Передплатників, що задля незвичайної дорожнечі друкарських матеріялів, Адміністрація часописи „Свободи" є приневолена підвисшити з днем 3-го січня 1918 р. передплату сеї часописи.

З тим днем передплата буде виносити:

В Злучених Державах на рік	$3.00
„ „ „ на 6 місяців	1.75
„ „ „ на 3 місяці	1.00
В Джерзи Сіти і за границею на рік	3.50
„ „ „ „ „ на пів року	2.00
„ „ „ „ „ на квартал	1.25

Адміністрація „Свободи" надієть ся, що Вп. Передплатники оцінять слушно її дотеперішні заходи і стараня для поширеня сего видавництва та зволять і на будуче підпирати нашу часопись, передплачуючи її самі як і заохочуючи своїх знакомих і приятелів до громадної передплати сеї найстаршої української часописи в Америці.

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper published three times a week: Tuesday, Thursday, and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ESTABLISHED 1893

JOSEPH STETKEWICZ, editor, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ANDREW SAWKA, manager, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:		ПЕРЕДПЛАТА:	
United States:		в Злучених Державах:	
1 year	$3.00	на рік	$3.00
6 months	$1.75	на пів року	$1.75
3 months	$1.00	на 3 місяці	$1.00
In Jersey City and to foreign countries:		В місті Jersey City і за границю:	
1 year	$3.50	на рік	$3.50
6 months	$2.00	на пів року	$2.00
3 months	$1.25	на 3 місяці	$1.25
Single copy 3 cents.		Поодиноке число 3 центи.	

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу "Svoboda".
При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Montgomery.

З БІЖУЧОЇ ХВИЛІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on January 9, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Основи мира президента Вілсона.

Президент Вілсон виголосив в минулий вівторок, дня 8. с. м., в конгресі у Вашінгтоні промову, яка на ділі є програмою, на основі якої він предкладає воюючим сторонам в Европі заключити мир.

Своєю промовою президент Вілсон показав, що він є тепер першим дипльоматом сьвіта і то дипльоматом модерним, новочасним, дійсно демократичним і поступовим дипльоматом. Своєю промовою він завдав удар старій дипльоматії, а отворив шлях новий.

Промову президента Вілсона можна поділити на дві части: 1) на головні засади тривкого мира і 2) на усілвя для поодиноких держав і народів.

Із загальних основ будучого мира президент Вілсон підніс такі справи:

1. Явні договори в міжнародних справах.
2. Повна свобода на морях як в часі мира так і в часі війни.
3. Свобода міжнародної торговлї.
4. Обмежене зоружень.
5. Лїберальна і безсторонна полагода справи кольоній, з признанем прав кольоніяльного населеня.

Сї точки цїла демократія сьвіта прийме з як найбільшим вдоволенем, бо вони подиктовані демократизмом і лїбералїзмом і дійсно дають підставу до тривкого мира.

Нема сумніву, що всї ті точки, окрім 4-тої (але тільки в справі зоружень на суші) не подобають ся особливо анґлїйським і французьким імперіялїстам, а 1-ша і 4-та не подобають ся німецьким та австро-угорським імперіялїстам. Одначе президент Вілсон не говорить до льордів анї до ґрафів анї до баронів, але — до народів, і безперечно президент Вілсон радий би, аби і до нього промовили вже раз з Европи народи, а не льорди і ґрафи, які не правлять з волї народів.

Особливо замітна є перша точка, в якій президент Вілсон згодив ся з російською демократією і посередно висловив признане Троцькому, котрий здемаскував стару, здеморалїзовану дипльоматію, що тайно брала ся дїлити сьвіт після своїх примх.

Пята точка замітна тим, що президент Вілсон у ній відповів анґлїйському премієрови Ллойдови Джорджови, котрий диспонував німецькими кольоніями, що справедливість вимагає, аби міжнародна конференція диспонувала всїми кольоніями, не лише німецькими. Треба на конференцію взяти також і справу анґлїйських кольоній, а по змозї навіть допустити там представників Канади, Індії, Австралїї. Може вони там поставлять свої домаганя; може схотять бути самостійними державами.

З дальших точок, в яких президент Вілсон предложив усілвя поодиноким державам і народам, слїд піднести 8, 9. 10, 11 і 13.

В 8-мій точцї президент Вілсон говорить про справу Альзациї і Льотаринґії. Не говорить він, аби Німеччина віддала ті краї Франції, лиш аби направила лихо, а се можна розуміти в той спосіб, що Німеччина повинна віддати тільки французьку частину Альзациї, а решту обох країв (70%), яка є национально німецька, повинна Німеччина задержати. Притім замітна є заява президента (що сказав теж і британський премієр), що Альзация і Льотаринґія була майже пів столїтя причиною неспокою в Европі. Се є докір Франції, що вона була причиною війни і що вона не веде оборонної, але нападуючу війну. Сей докір Франція повинна зрозуміти в той спосіб, що не схоче продовженя війни для завойованя тих спірних країв, але для загальних засад, проголошених демократією Росії і президентом Вілсоном, в імени демократії американської.

В 10-тій точцї президент станув в оборонї народів Австро-Угорщини, домагаючи ся, аби їм дано найповнійшу змогу самоуправного розвитку.

Хоч президент Вілсон заявив, що не мішаєть ся до внутрішних справ Німеччини, то у справі Австро-Угорщини його домагане є **зовсїм оправдане,** бо він іде за волею народів наддунайської монархії. **Вони сього домагають ся поза межами Австро-Угорщини, а особливо тут в Злучених Державах,** а в теперішних часах воля народів має значінє, не ґрафів і баронів. І президент Вілсон, ідучи проти ґрафів і баронів, зискає собі тільки щире признанє у поневолених народів Австро-Угорщини.

Щодо 11-тої точки, то заяву президента, що Сербія має дістати доступ до моря, можна розуміти так, що вона повинна злучити ся з Чорногорою. Болгарія повинна теж бути вдоволена заявою президента, що спори на Балканї повинні бути виріванї після національних границь, бо вона дістане Македонію (по ріку Вардар) і Добруджу.

Вкінци важна є точка 13-та, в якій президент ґоворить про Польщу. Замітна річ, що президент не ужив тут слова **„зединена"**, якого ужив тому рік. Вправдї президент каже, що Польща повинна обіймати польські землї, але не каже, що **всї.** Значить, що президент не настає на се, аби **пруська Польща** була долучена до нового польського королївства. **Він не стоїть за тим,** аби рішучо зединено всї національности, отже не противив би ся, аби пруська Польща остала при Прусії, одначе, аби дістала якусь автономію.

Щодо польського доступу до моря, то треба се так розуміти, що Поляки мали би запоручений дозвіл для проїзду фльоти торговельної рікою Вислою до Балтійського моря.

За злукою Галичини **західної** з будучим польським королївством президент Вілсон готов заявитись хоч би тому, що й Австрія ладить ся до того. **Але тут слїд піднести з признанем слова президента Вілсона, що Польща може заключати „лише такі землї, які замешкує неоспоримо польське населене".**

Сю заяву прийме з повним вдоволенем українське правительство в Киеві, та Українцї в Австрії і в Америцї.

Се значить, що Поляки не мають жадного права анї до Холмщини анї до східної Галичини анї до північно-західної Буковини, які по передачі Галичини західної польському королївству мусять бути злучені з українською народною републикою.

Сї слова президента Вілсона наш нарід витає як найщирійше.

Законодатна власть на Українї.

Лондонський „Дейли Телеґраф" так поясиює законодатну власть на Українї:

Центральна Рада в Киеві — се парлямент. Крім того кожда українська ґубернія має зокрема свою Раду, яка є соймом. Кожда Рада (сойм) має своїх представників у Центральній Радї (парляментї). Екзекутивним тїлом є Ґенеральний Секретаріят, який є міністерським кабінетом. Ґенеральний Секретаріят є відвічальний перед Центральною Радою.

Німецька цензура не позволила оголосити промови посла Романчука.

Останні телєґрами з Вашінґтону доносять про розкрите ріжних метод і способів контролї німецької цензури над пресою, які містили ся в тайних телєґрамах, розісланих німецьким цензурним урядом. Американський департамент для загр. справ одержав кілька примірників таких телєґрам і подав їх до публичної відомости.

Для нас є розпорядженя німецької цензури цікаві тим, що німецька цензура заборонила між иншим також оголошувати промови і дискусії, які мали місце на весну в австрійськім парляментї. **До заборонених німецькою цензурою промов належала також і промова посла Романчука.**

Дотичне розпорядженє німецького уряду цензурного звучало:

„Дебати в австрійській палатї послів належить оголошувати під теперішну пору лише в такім сьвітлї, як їх висилає урядове кореспонденційне бюро.

„Друковане і критиковане бесїд в парляментї, які були виголошені австрійськими послами, Странським (Чех), Корошецом (Словінець) і **Романчуком,** є заборонені".

З давнійших донесень ми мали вісти, що підчас першої в часї війни сесії (з початком мая 1917 р.) австрійського парляменту посол Романчук і другі українські посли виступили з острою критикою проти австрійського правительства за страшне переслїдуванє українського населеня у східній Галичинї і на Буковинї.

Проголошенє української народної републики.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on January 9, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

(Універсал Української Центральної Ради з дня 20-го падолиста 1917 р.).

Анґлїйські часописи подають за київською „Новою Радою" (з дня 21. падолиста м. р.) отсей універсал У. Ц. Ради з датою 20. падолиста 1917 р.:

До народу українського і всїх народів України!

Година проби і трудности прийшла для російської републики. На півночи, в столицях (Петроґрадї і Москві) ведеть ся кровава домашна боротьба. Центральне правительство вже не істнує, а по всїй державі ширить ся анархія, безладє і руїна.

Наша країна теж в небезпецї. Без сильного, обеднаного і народного правлїня Україна також може впасти в пропасть горожанської війни, різнї і руїни.

Народе український, — ти, разом з братніми народами України, повірив нам завданє оберігати права, здобуті боротьбою; завести лад і створити нове житє у нашій країнї. І ми, Українська Центральна Рада, твоєю волею, — для заведеня ладу в нашій країнї і задля ратованя цїлої Росії, проголошуємо, що **від сьогодня Україна є українською народною републикою.** Не відлучуючи ся від републики російської і зберігаючи її цїлість, ми опираємо своє становище сильно на наших землях, щоби своєю силою ми могли помогти цїлій Росії та **щоби цїла російська република могла перетворитись у федерацію вільних і рівних народів.**

Поки зберуть ся українські установчі збори, уся власть удержувати лад у наших землях, видавати закони і правити — належить до нас, до Української Центральної Ради, і до нашого правительства, Ґенерального Секретаріяту України.

Маючи силу і власть у нашім ріднім краю, будемо обороняти права революції, не лише на наших землях, але також і в цїлій Росії.

Длятого ми заявляємо: — **До території української народної републики належать землї, де більшість населеня є українська: Київ, Подїлє, Волинь, Чернигів, Полтава, Харків, Катеринослав, Херсон, Таврія** (без Криму). Дальше означенє границь української народної републики, значить доданє части ґуберній курської і вороніжської, Холмщини та сусїдних областий і округів, де більшість населеня є українська, має бути порішене згідно із зорґанїзованою волею народів.

Усїм горожанам тих земель ми заявляємо: — **Від сьогодня зносить ся на території української народної републики істнуючі права власности,** у відношеню до земель поміщиків (дідичів) та инших земель, яких властителї самі не обробляють, а які придатні до управи, а також у відношеню до земель, що належали до царської родини, до монастирів, до держави і до церков. **Признаючи, що сї землї є власностию усього робучого народу і мусять перейти в руки народу без викупу,** — У. Ц. Рада поручає ґенеральному секретареви земельних справ виготовити сейчас закон, після якого тими землями управлятимуть земельні комітети, вибирані народом, аж до скликаня українських установчих зборів.

Робітничі справи в українській народній републицї мусять бути сейчас управильнені. Покищо ми заявляємо: — **На території української народної републики заводить ся від сьогодня 8-годинний день працї у всїх фабриках і робітнях.**

Година проби і небезпеки, яку перебуває тепер цїла Росія і наша Україна, вимагає відповідного управильненя працї, справедливого роздїлу поживи і лїпшої орґанїзації працї. Длятого ми поручаємо ґенеральному секретареви працї, щоби разом з представниками робітництва установив від сьогодня **державну контролю над продукцією на Українї,** зважаючи на інтереси України і цїлої Росії.

Чотири роки на фронтї проливано кров і нищено силу народів цїлого сьвіта. Волею і в імени української републики, ми, Українська Центральна Рада, рішучо заявляємо ся **за як найскоршим привернeнем мира.** З уваги на се ми робимо усякі заходи, щоби спонукати, через центральне правительство, обі сторони — союзників і неприятелїв, аби сейчас приступили до мирових переговорів.

Будемо також наставати на се, **щоби на мировім конґресї не обмежено силою мирових договорів прав українського народу в Росії і поза межами Росії.** Одначе заки настане мир, кождий горожанин української републики, разом з горожанами всїх народів російської републики, мусить стояти сильно на своїх становищах на фронтї і поза фронтом.

Недавно блискучі здобутки революції захмарило привернене кари смерти. Ми заявляємо: — **Від сьогодня кара смерти на землях України знесена.** Всї, що були увязнені або арештовані за полїтичні провини, доконані по нинїшний день, а також і ті, що вже були засуджені або вижидали засуду, і теж ті, що доси ще не були суджені, — **дістають сьогодня повну амнестію** (помилуванє). В сїй справі сейчас видасть ся закон.

Суди на Українї мусять бути справедливі і мусять поступати згідно з духом часу.

З уваги на те поручаємо ґенеральному секретареви судівництва поробити всякі заходи для введеня справедливости і для виконуваня її на підставі прав, зрозумілих народови.

Ґенеральному секретареви внутрішних справ поручаємо: — Поробити всякі заходи для скріпленя і розширеня прав місцевої самоуправи, яка має бути орґаном найвисшої місцевої адміністративної власти, поки не введеть ся тїсна злука з орґанами революційної демократії, які мають бути найлїпшою основою вільного демократичного житя.

В українській народній републицї мають бути запоручені також усї вольности, здобуті російською революцією, а саме: свобода преси, слова, віри, зборів, орґанїзації, страйків; ненарушимість особи і звичаїв; право і змога уживати місцевих мов у зносинах з властями.

Український нарід, який довгі лїта боров ся за свою національну свободу і тепер її здобув, буде сильно оберігати свободу національного розвитку всїх народностий, які є на Українї. Длятого заявляємо, що народови російському (московському), жидівському, польському і иншим народам України — признаємо національну персональну автономію, для забезпеченя їх прав і свободи самоуправи в справах їх національного житя, — і поручаємо ґенеральному секретареви національних справ приготовити плян національної персональної автономії.

Справа поживи є основою сили держави в сю тяжку хвилю й одвічальну. Українська народна република мусить доложити зусиль для свого безпеченства на фронтї і в тих частях російської републики, які потрєбують нашої помочи.

Горожани! В імени української народної републики у федеративній Росії, ми, Українська Центральна Рада, **взиваємо всїх боротись завзято з усякими формами анархії і безладя,** і помагати у великім дїлї будови нових державних форм, які дадуть великій і могучій російській републицї — здоровлє, силу і нову будучність. Виробленє сих форм мусить бути довершене на українських і загально-російських установчих зборах.

Реченець на вибори до українських установчих зборів визначуєть ся на 9-го січня 1918 р., а реченець на скликанє їх на 22-го січня 1918 р.

Закон у справі скликаня українських установчих зборів має бути сейчас проголошений.

Мирові переговори.

(Продовженє зі стор. 1-шої).

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on January 9, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

ських віддїлів, і здемобілїзувати чорноморську фльоту.

9. Туреччина має задержати свою чинну армію з причини дальшої війни проти алїянтів.

Поляки на мирових переговорах.

АМСТЕРДАМ, 8. січня. — Німецька часопись „Берлїнер Таґеблят" доносить, що ґр. Адам Тарновскі зістав іменований австрійським делеґатом на мирову конференцію в Брестю Литовськім.

(Давнійші вісти доносили, що Німцї відмовили домаганю польського премієра, Кухаржевского, який жадав, щоби й польському народови признати право вислати своїх делеґатів на мирові переговори до Брестя Лит. Ґр. Адам Тарновскі, як се вказує повисша телеґрама, буде брати участь в характері делеґата австрійського, а не відпоручника польського правительства).

Перська делеґація в Берлїнї.

АМСТЕРДАМ, 8. січня. — Трох членів перського парляменту приїхало разом з великим везиром Талаат Беєм до Берлїна, щоби відбути спільну нараду в справі теперішного воєнного положеня.

Большевики скріпляють боєвий фронт.

ЛОНДОН, 7. січня. — Вісти з Петроґраду доносять, **що большевики рішили ся скріпити боєвий фронт.**

Кореспондент часописи „Дейли Нюс" одержав сю інформацію від Радека, який бере участь в переговорах з німецькими і австрійськими делеґатами в Петроґрадї. Большевики мають намір відіслати домів всїх жовнірів, котрі не хочуть дальше боротиси ся. Большевики хочуть утворити в сей спосіб армію, яка би була охоча бороти ся за ідеали.

На запит кореспондента, яке би було становище большевиків на случай дальшої війни супроти помочи зі сторони алїянтів, Радек відповів:

„Ми не бажаємо собі помочи від алїянтів. Наша сила лежить в нашій слабости. Коли би ми приняли поміч від алїянтів, то значінє нашого становища було би знищене. Чим ми слабші, тим ми є сильнійші. Нїмцї можуть нас прогнати назад, але що вони зі сього скористають?

„Край за боєвим фронтом є обдертий до нага. Там нема паші, щоби виживити одного коня. Німцї не схочуть, щоби в їх руках вмирали міліони людий.

„Ми обстоюємо за демократичним миром. Се є також жаданє німецьких робітничих мас. Коли німецьке правительство зробить на нас напад, то представить себе в правдивім сьвітлї перед своїм власним народом".

В РОСІЇ:

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on January 9, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Арештоване Чернова, Церетелія і Гоца.

ЛОНДОН, 6. січня. — **Петроградський революційний комітет видав приказ арештувати соціялістичних провідників, Церетелія, Чернова, Гоца і инших,** як се доносить з Петроґраду кореспондент „Ексчендж Телеграф Компані". Наказ їх арештованя виданий з причини їх співробітництва при революційній часописи „Дзвін Тревоги", яку правительство большевиків закрило.

Чутка, що Керенський є вмираючий.

ЖЕНЕВА, 5. січня. — Телеґрама, яка вчера надійшла до Ціріху, доносить, що Керенський, котрий вже від кількох лїт терпить недугу сухіт, є хорий і вмираючий, але помимо того має намір бороти ся до останку проти своїх полїтичних ворогів, Ленїна і Троцького, щоби охоронити сьвяту Росію перед домашною війною і внутрішним розкладом.

ВЖЕ ВОСКРЕСЛА УКРАЇНА.

Вже воскресла Україна,
Рідна мати на весь сьвіт;
Синам радість ти принесла,
Рознесла ся сьвята вість.
Аж до віку славить будем
Борців твоїх за народ;
Сини твої, в слїдах предків,
Борцї будуть з рода в род!
Сонце з неба засіяло,
Розігнало царську тьму,
Лїдів славу озарило,
Рідну неньку, вітчину.
Твоя слава не загине
І за морем у ті днї;
Дїтий твоїх привитає,
Блукаючих в чужинї.
Поля твої, лани, ниви,
Красують ся у цьвітах,
І високії могили
Зеленїють на полях.
Не розриє лютий ворог,
Не викинє домовин
Із могил твоїх високих;
Воскрес кобзар, люду син.
Дух твій, батьку, наш пророче,
З Україною воскрес
І пророчим твоїм словом
Звеселив ся рід твій весь.
Ми помолим ся на волї
За погибших прадїдів;
Їх дух буде в нашій долї,
Буде жити в щастю днів.
Нехай просьвіта сіє
В Українї по всї днї,
Любов Неньки най витає
І за морем, в чужинї.
Прославляем твою славу
В воскресенії твоїм,
Бог понесе нашу хвалу
В безконечний небосклін.
Ми кленемось тобі щиро:
Душу й тїло віддамо
За солодкий край наш рідний
І за ріднеє село.

Евген Василекко.

ВЖЕ ВОСКРЕСЛА УКРАЇНА.

Вже воскресла Україна,
Тай ми ще живемо.
Що вороги нам забрали,
Тепер відберемо.
Засіяв же нам архангел
Сонцем, не місяцем,
Стали новії гетьмани
З народом козачим.
Гей же, Братя Українцї,
Руки си подаймо,
Колотнечі і роздори
Вже раз занехаймо!

Петро Каваців.

До Впов. Передплатників і Читачів „Свободи".

Ми одержали богато листів зі скаргами від членів У. Н. Союза і передплатників „Свободи", що часопись не приходить їм реґулярно. Тому на сїм місци ми заявляємо, що причина сього не лежить по нашій сторонї. Ми відсилаємо часопись кождому, чи він член У. Н. Союза чи передплатник „Свободи". Вівтіркове число висилаємо в понедїлок вечером, четвергове — в середу вечером, а суботнїшне — в пятницю вечером. І для всїх часопись висилаємо на почту разом.

Ми віримо, що доручуванє нашої часописи спізняєть ся, бо ми самі про се переконали ся. Але передплатники і читачі „Свободи" повинні знати, що не лише „Свобода", але й инші ґазети спізняють ся. Деякі, навіть анґлїйські, денні часописи приходять до нас разом з цїлого тижня.

Се треба пояснити хиба великим навалом працї на почтї. Звісно, що правительство віддало тепер почтї всю кореспонденцію: всїх міністерств, всїх адміністрацій. Дальше, великий навал військових квестіонарів і т. п. То всьо потребує на почтї часу, щоби переглянути. А кореспонденція правительства мусить бути найперше полагоджена, так, що кореспонденція приватних осіб оставляєть ся на другім місци, а всї ґазети аж на кінци. Крім того тепер зменьшено число поїздів, які перевозять пасажирів і почту; величезну більшість поїздів призначено для перевозу угля, поживи, зелїза, амуніції і т. п.

Отже опізнене доручуваня ґазети не є нашою виною, а про се може послужити факт, що Ню Йорк від Джерзи Сіти є віддалений всього о 15 мінут їзди кінним возом (яким перевозять почту), а „Свобода" і инші ґазети спізняють ся там о 3 або 4 днї. Ми примірoм вишлемо „Свободу" в понедїлок вечером, а до Ню Йорку вона зайде деколи аж в четвер вечером. У виїмкових случаях (примірoм сьвята і т. п.) опізненя з нашої сторони ми наперед повідомляємо в „Свободї". Длятого ми просимо всїх бути трохи терпеливими; може сю перешкоду з часом усунеть ся.

АДМІНІСТРАЦІЯ „СВОБОДИ".

Безхарактерні клеветники-чернителі.

Російська преса в Америці — се один стрімкий потік сліз та невичерпана безодня воздиханій за невідрадну долю розбитого та розкиненого по сьвіті Славянства.

Оплакують „братів" Москалі нещасних Сербів; плачуть і ридають над недолею Чехів; напів заливають ся гіркими слезами над розіпнятою шведами Польщею; смертельною тугою тужать за нещасливих 30 міліонів Славян в Австро-Угорщині, що зістають під ганебним обцасом Габсбурґів; розпускають плаксиве ридане за долю „Карпато-Руссовъ"... Але крізь те все, на кулу взяте, крокодиляче слезо-ридане так і сьвітить ся, ганебної памяти „Его Величества", державно-московське бажане:

„Тільки би нам дістати вас, брати Славяни, в свої цупкі лапети, а тоді ми вже вам „по братськи" покажемо, де раки зимують... Тоді вже ви дізнаєтесь, по чому локоть борщу, та що значить широка „на распашку" „братська" душа „брата" Москаля!...

Дійсно, російський нарід — се великий нарід, під проводирством його нікчемних проводирів! Душа російського мужика є дійсно щира, братська, „на распашку" душа! Але ми її ніхто нічого не чує і не скоро ще вчуємо від сего щирого мужика його щире слово... Він є забитий, задурений, загуканий, приспаний і царатом і його, до мозку костий царизмом пересяклими, фальшивими проводирами.

Від колишної, хоч і царської, але величної Росії тепер нічого відповідального не лишилось. Росії тепер нема: **одна ґанґрина.**

Від колишної Росії (кажу се з жалем) тепер лишилась лиш одна ґанґрина та смердюча, затухла атмосфера, в якій решта **колишнього** до решти вдушує себе своїм власним самовбийчим безхарактерством та безрозсудством.

Російські Мініни-Пожарські, взуті в нещасливі лапті (личаки), голодують в своїх хатах-хлівах, а їх житєм і смертю розпоряджають безідейно-„ідейні" провідники, їм же імя — „ґанґрина".

„Ґанґрина" „спасає" Росію з Петрограду; „ґанґрина" „спасає" Росію з Москви; „ґанґрина" „спасає" її на східнім воєннім фронті; „ґанґрина" в Брестю Литовськім „фабрикує" для „Росії „мир" без мира; безідейно-„ідейна" „ґанґрина" переповнює царські тюрми і соціялістами і не соціялістами... Мозок Росії, що є найліпше, що є найчесніше і найчесного і наймудрійшого в сім нещасливім краю — „ґанґрина" запакувала до тюрем...

Російська „ґанґрина" гуляє; вона ввійшла в свою хронічність, застарілість... Ся „ґанґрина" була колись легенькою, молоденькою хоробою, подібно якій ми, Українці, тепер маємо ціле плюгаве гніздо в Клівленді... Російська „ґанґрина" зростала з малої хороби: в Клівленді, в Ню Йорку, в Швайцарії, в Німеччині і... в темних закутках по цілій Росії. Тепер російська хороба — вже „ґанґрина"... Вона розїдає, вбиває ціле житє російського народу... Вона несе політичну смерть Росії і фізичну — її народови...

Російську „ґанґрину" породили, викохали, собі та й своєму краєви на загладу, самі російські „ідейні", „сьвідомі"... Тепер вони, ті, що перед непідкупною історією є найбільше у сих проступстві винуваті, вони вмивають від сего **свої** руки Пилата та шукають „за козлом відпущеня"...

Окунцови, Кругляки, Пасовльські, Гуревичі, Каплани... де ви були, як „ґанґрина" росла і зростала в силу в Ню Йорку та й по цілій Америці і вітали з „атестатом зрілости" цілими тисячами предовженою низькою потягла ся своїм „нашестєм" на російську **весну** житя?! — Ви сиділи, дзижчали і **самі** сіяли та плекали нещастє, „ґанґрину", для Росії. Инші Окунцови, Пасовльські і т. д. знову по других ріжних краях, і в самій Росії робили те-ж саме...

А ви, Яковлевичі, Вільчурі, Інгермани... хиба ви до сего „для укінченя" і приданя „блеску" не приклали своїх рук таки тут в Америці? — На вас, проводирі, **передовики**, історія показує пальцем обвинуваченя і „грізні букви той палець роковий вже виводить на стіні"... Ви віддали „малих сих" на поталу „ґанґрині", тут і **там.**

І ви, будучи винними за всі ті нещастя, які, через вашу і вам подібних вину, впали на Росію, тепер шукаєте винного з питомою вам хронічною безхарактерністю кидаєте ліпі клевети на Україну, на її невинний, не зґанґренований нарід та на чесних провідників сего народу?!

Ви, частина російської „ґанґрини", чи ви знаєте, хто стоїть на чолі народу України?

Чи ви знаєте благородну, чесну душу проф. Михайла Грушевського, признаного Петроградською Академією Наук історика з його капітальною працею?

Чи ви знаєте нашого знаменитого письменника Володимира Винниченка, сю палку, **повну** любови до бідного народу душу?

Чи ви знаєте або чули що про один великий талан, про гаку непідкупну, чесну людину, як Сергій Єфремов, що живучи на-пів з бідою, віддав ціле своє житє для бідного, окраденого вашим царатом народу?

Чи ви знаєте... тисячі безкорисних, не вашого „ідейно-ґанґрийового" покрою, народних учителів, професорів, докторів, ґенералів і инших з чистою, як ранішна роса, душею України?

Чи ви знаєте знаменитого економіста Туган-Барановського, що тепер є одним з проводирів Української Республики? Се є ті сьвітлі душі, праведні душі, мозок народу України... Се ті дійсні каменярі хоч не одного, але здорового житя України...

Ви чепились А. Степаненка та називаєте його провокатором. Ви доводите, що „вся идея республики-Украины родилась не у самого народа, а **выброшена на свѣт Божій дѣятелем скомпрометированным близостью к охранникам".** Сим ви хочете сказати, що українській рух і Республика України є ділом рук А. Степаненка?! — Се є ваша підла лож і **ви се добре знаєте.** Треба бути або дуже через край підлим, або круглим дураком, аби щось подібного сказати, а потім на першім мітінгу і в газеті надрукувати.

Загляньте в 1804 ч. „Русского Слова", перегляньте наново ту вашу україноворожу глупоту і... завстидайте ся по самі ваші довгі уха, „брати" Москалі!

Се всім звісно, що по вашому — всі провокатори, лише не ви...

Ми, американські Українці, А. Степаненка не знаємо, але коли він є злучений з „Укр. Центр. Радою", то він не є провокатором. Ми вам, російській безхарактерній „ґанґрині" в Америці, не віримо. Вам лише можуть вірити вами задурені та здеморалізовані ваші читачі.

Ми віримо нашим чесним батькам України, в Києві. Їм ми віримо... Не вам...

Вам, „апостоли" всеславянської злуки, не личить в такий підлий спосіб клеветати і в собачий спосіб брехати на один зі славянських народів.

Ви би хотіли й того, певно, бажали би, щоб Україна зістала в обіймах теперішньої російської „ґанґрини"?

Ви би хотіли, щоб і ми, Українці, викупались в тій бридкій калюжі, вами створеної деморалізації?

Ви би хотіли, щоби Київ та инші міста і села, ціла Україна, були тим, чим тепер є Петроград і Москва?

Ви би хотіли, щоб Україна управлялась не народом, а чорно-червоними босяками, як тепер дієть ся в Московщині і в решті Росії?!...

Чого-ж вам, панове безідейні „ідейники", треба від нас, Українців?

Що вам ходить, ви безхарактерні захланники?

Чи у вас є чого доброго навчити ся? — Таж ви, „брати" Москалі, „учили" вже нас звиш три сотки літ...

Ми від вас „кводра" не хочемо й... свого вам не дамо.

Будьте здорові з вашою власною „ґанґриною", а від наших народних справ — російські нікудишники — руки проч!

Максим Хаврюк.

МОЖЕ НЕ ПОДОБАЄТЬ СЯ Українцеви дещо в „Свободі", то тоді не треба прилюдно ганьбити своєї ґазети, бо вона своя; заті добре написати до редакції, що ось то мені те а те не подобаєть ся, а рівночасно треба подбати про зріст ґазети. Коли „Свобода" буде мати богато передплатників, тоді знайде і найліпших робітників, які вдоволять усіх читачів. І тому треба конечно приєднувати нових передплатників „Свободі".

І. Рекун.

ШКОЛА НА ВКРАЇНІ.

Зібрали ся діти
У школу учитись:
Хороші, як квіти,
Що любо дивитись, —
Українські діти,
Хлопята й дівчата,
Зірками ясними
Горять оченята.

Ось тиша настала:
Учитель виходить,
Поважно очима
По дітях поводить.
Дітий розмістивши,
Почав їх учити,
Як треба сидіти
І як говорити.

Найперше усього
Повів він розмову
І раяв забути
Про рідную мову.
Лиш те велів знати,
Що він їм розкаже,
Що дня памятати,
Що в школі покаже.

Лунала по школі
Учителя мова,
Та діти не чули
В ній рідного слова.
Того свого слова,
Що неньки учили,
Як дітий маленьких
Кохали, пестили.

І діти сиділи,
Мовчали, дивились,
Нічого не знали,
Лиш марно томились.
Не ломить ся хутко
Дитяча натура,
Не йде їм до серця
Московська культура.

Ніяких уроків*)
Не хочуть учити,
Вигадують шкоди,
Усякі чинити.
А школу счинивши,
Тікають із школи
На лоно природи,
На річку та в поле.

Учитель, оставшись
На дітий в „обіді",
Шукає питаням
Своїм відповіді.
Та правди гіркої
Немає де діти:
Не винний учитель,
Не винні і діти.

(„Зоря").

*) Урок = лекція, наука.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. Бр. св. Михаїла, від. 209, повідомляє, що на річнім мітінґу дня 1. січня б. р. вибрано отсей новий уряд: П. Ющик, предс.; М. Вадяк, заст. предс.; Я. Коза, кас.; П. Тилка, заст. кас.; П. К. Гінда, секр.; М. Ваґанка, заст. секр.; Т. Гінда, хорунжий; Ю. Войнаровський, дверник; І. Якимів і Н. Войнаровський, контрольори; М. Попіл і М. Хоровський, доглядачі хорих. Мітінґи відбувають ся кождої другої неділі по першім в гали церковній, точно о годині 1-шій пополудни. Котрі члени не буля на річнім мітінґу, нехай старають ся прибути на місячний мітінґ, дня 13. січня. Довгуючі члени обовязані вирівнати свої довги, бо в противнім разі будуть суспендовані. — П. К. Гінда, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Тов. „Сокіл", від. 336, повідомляє, що на річнім мітінґу дня 29. грудня м. р. вибрано слідуючий новий уряд: В. Волянський, предс.; В. Репужинський, заст. предс.; Ю. Козак, кас.; А. Садовський, заст. кас.; І. Карпа, секр. фін.; І. Гминицький, секр. рек.; О. Калапиш, Я. Павлишин і П. Гуляк, контрольори; А. Степаник, І. Зварич і П. Чорній, контрольори хорих; І. Клим, начальник соколів; Т. Садовський і М. Матуїшин, хорунжі. — І. Карпа, секр.

ГУДСОН, Н. Й. Бр. св. Йосафата, від. 273, повідомляє своїх членів, що річний мітінґ відбудеть ся дня 20. січня б. р., о 12-тій годині в полудне, на Ґрінпойнт під ч. 113. Кождий член і членкиця обовязані на тім мітінґу явити ся, бо є до полагодження дуже важні справи. Буде вибір нового уряду і будеть ся приймати нових членів: до братства без вступного, а до У. Н. Союза за половину вступного. — М. Гжиб.

МІЛВОКІ, ВІС. Тов. ім. Ів. Франка, від. 103, повідомляє всіх своїх членів, що мітінґ відбудеть ся 20. січня, в неділю, зараз по Службі Божій. Кождий член має явити ся на означений час, бо є важні справи до полагодження. Отсі новоизбрані урядники зложать приписану статутом присягу: В. Худик, предс.; І. Маґеровський, заст. предс.; І. Березовець, секр.; Г. Брензей, заст. секр.; С. Ковтун, кас.; М. Холопецький, заст. кас.; А. Фаріон, С. Щурко і А. Петришин, контрольори; П. Колодрубець, В. Яремчук, Ф. Орищин і П. Маґеровський, доглядачі хорих; М. Труш, дверник. Котрий член не явить ся на тім мітінґу, заплатить кару 50 цнт., а урядник $1.00. — І. Березовець, секр.

НІАҐАРА ФОЛС, Н. Й. Отсим повідомляєть ся всіх членів товариства „Запорожська Січ", від. 330, що на річнім мітінґу дня 16. грудня м. р. вибрано отсих урядників: І. Конікевич, предс.; Р. Клєпик, заст. предс.; І. Колковський, кас.; Т. Михальчук, заст. кас.; П. Лиҝтей, секр.; Г. Бойчук, заст. секр.; І. Паланар і М. Стасишин, контрольори; І. Конікевич і В. Пшенічняк, доглядачі хорих; О. Мороз, дверник. — П. Лиҝтей, секр.

БЕНТЛЕЙВІЛ, ПА. Бр. св. Михаїла, від. 109, повідомляє, що на річнім мітінґу дня 16. грудня м. р. вибрано отсей новий уряд: П. Яницький, предс.; М. Хорощак, заст. предс.; М. Фаріняк, секр.; М. Батюк, заст. секр.; Н. Команецький, кас.; М. Кендзя, писар; М. Батюк і Н. Левінський, контрольори; С. Яворський, опікун хорих; Н. Хорощак і М. Гураль, хорунжі; П. Галас, дверник. — М. Фаріняк, секр.

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 241, повідомляє, що зістав вибраний слідуючий новий уряд: П. Любанецький, предс.; А. Брикович, заст. предс.; М. Сьвідер, секр. рек.; Г. Хомета, секр. фін.; П. Накопінський, кас.; П. Накопінський, заст. кас.; О. Рекрут і М. Пшоновський, контрольори; Г. Лучка і М. Зарицький, опікуни хорих; А. Ковалевський, дверник. Мітінґи відбувають ся кождої другої неділі по першім у Базар гали під числом 155 Вілард Аве. Взиваєть ся всіх місцевих і позамісцевих членів аби явили ся на мітінґу дня 13. січня, о годині 3-тій пополудни, бо є важні справи до полагодження. Всі довгуючі члени мають вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Всі члени на мітінґу дістануть календарі У. Н. Союза. — П. Любанецький, предс.; М. Сьвідер, секр. рек.; Г. Хомета, секр. фін.; П. Накопінський, кас.

ДЖАНСТАВН, ПА. Бр. св. Николая, від. 300, подає до відома своїм місцевим і позамісцевим членам, що річний мітінґ відбудеть ся дня 20. січня б. р. в гали церковній, зараз по Службі Божій. На сей мітінґ кождий член обовязаний явити ся, бо буде вибирати ся нових урядників і будуть инші важні справи до полагодження. Неявившийся член заплатить кару $1.00, а урядник $2.00. Прошу Вас, Братя, явити ся на мітінґу як найчисленнійше, щоби пізнійше не було між нами непорозуміня. А Вас, грамотних братів, прошу, щобисьте дали знати тим членам, котрі не вміють читати. — Я. Яцишин, секр.

АКРОН, О. Бр. Сошествія св. Духа, від. 295, вибрало отсей новий уряд: Я. Цмайло Кульчицький, предс.; П. Борсук, заст. предс.; І. Васькович Кульчицький, кас.; Т. Білявський, заст. кас.; О. Цепко, секр.; Р. Гайовий, заст. секр.; В. Пільгуй, М. Даньків і П. Славич, контрольори; М. Новосельський, Г. Лесняк і П. Баранецький, опікуни хорих; Г. Морохівський, хорунжий; М. Хребор, дверник. Дай Боже тому урядови працювати з завзятостию для добра братства і У. Н. Союза, щоби придбали членів як найбільше число, бо як буде нас більше, то буде більша сила і слава для цілого українського народу і потому колись зачнемо більшу народну роботу, щоби її можна було показати перед сьвітом і цілим народом українським. Дай Вам, Боже, сили і витривалости до щирої праці в тім 1918 році і надалі таксамо працювати, Братя з Акрон і околиці. — Р. Гайовий, старий секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Отсим повідомляєть ся членів Братства св. Андрея, від. 66, що на річнім мітінґу дня 29. грудня вибрано слідуючих урядників: П. Вільховий, пр.; І. Лешко, кас.; І. Ференьчак, секр. Мітінґи відбувають ся першої пятниці по десятім в гали Айлінґера. Члени обовязані приходити на мітінґи точно о годині 8-мій вечером, бо се для нашого добра. — П. Вільховий, предс.; І. Лешко, кас.; І. Ференьчак, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. „Запорожська Січ", від. 117, вибрало отсей новий уряд: В. Лазута, предс.; Л. Кшивінський, заст. предс.; П. Деревянка, секр. фін.; П. Варила, секр. рек.; Г. Кучма, кас. Мітінґи будуть відбувати ся кождої другої пятниці по першім. — В. Лазута.

ВУНСОКЕТ, Р. АЙ. Тов. „Вільна Україна" ім. М. Грушевського, від. 116, подає до відома, що на 1918 рік зістав вибраний слідуючий уряд: С. Лемішка, предс.; М. Павчук, заст. предс.; П. Кичак і І. Пагут, писарі; П. Квятковський, окарбник; В. Череватий і І. Забігайло, опікуни хорих; Ю. Шмокалюк, В. Кошубинський і В. Мосціпак, контрольори; І. Туз, мировий судія. Поважані Родимці! В 1918 році маємо наше товариство подвоїти. Не дивім ся на киринників, але берім ся до праці для добра У. Н. Союза та нашого товариства, бо нива широка, але робітників мало. Наші мітінґи відбувають ся кождої другої неділі по першім. Слідуючий мітінґ припадає на день 13. січня. Початок точно о 2-гій годині. Мітінґ буде в Лайсіюм Гали, число 16, там, де „Запорожська Січ" відбуває свої мітінґи. — Комітет.

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. Повідомляю членів і урядників Бр. св Николая, від. 4, що річні збори відбудуть ся в суботу, 12. січня б. р. в Народнім Домі, під ч. 72 Моріс стр., о годині 8-мій вечером. Присутність всіх є конечна. — П. Вацлавський, секр.

Касовий звіт У. Н. Союза

за місяць грудень 1917 р.

ПРИХІД:

Відділи	Заплатив
1.	296.92
2.	139.53
3.	35.25
4.	57.38
5.	38.28
6.	21.03
7.	98.37
8.	20.44
9.	64.49
10.	147.96
11.	6.48
13.	37.13
14.	36.44
15.	40.64
16.	17.43
17.	26.87
18.	69.27
19.	13.22
21.	10.94
22.	40.59
23.	21.47
24.	35.55
25.	50.66
26.	20.63
27.	59.66
28.	77.76
29.	87.96
30.	16.45
31.	9.68
32.	21.58
33.	22.74
34.	51.36
35.	16.79
36.	28.40
37.	23.03
38.	159.33
39.	36.79
40.	6.30
41.	26.01
42.	45.24
44.	40.27
45.	91.59
46.	32.05
47.	82.80
48.	44.18
49.	61.94
50.	19.36
51.	31.21
52.	18.15
53.	36.84
56.	33.22
57.	45.58
58.	18.51
59.	41.14
60.	20.88
61.	37.68
62.	30.32
63.	160.26
64.	29.23
65.	101.60
66.	51.07
67.	74.55
68.	25.06
69.	47.36
70.	169.91
71.	23.71
72.	37.92
73.	18.10
74.	14.80
75.	45.51
76.	123.44
77.	40.52
78.	95.02
79.	14.92
80.	24.35
81.	92.87
82.	16.61
83.	39.16
84.	6.97
85.	46.76
87.	50.28
88.	11.11
89.	15.44
90.	31.65
91.	108.65
92.	10.77
93.	25.29
94.	37.51
95.	27.73
96.	60.61
97.	16.86
98.	62.11
99.	77.77
100.	11.93
101.	38.48
102.	172.28
103.	46.93
104.	126.69

Відділи	Заплатив
105.	64.07
106.	137.78
107.	43.90
108.	30.64
109.	106.77
110.	32.04
111.	42.94
112.	65.16
113.	51.20
114.	34.87
115.	15.24
116.	18.03
117.	84.36
118.	13.18
119.	15.31
120.	70.91
121.	33.00
122.	20.00
123.	24.50
124.	42.42
125.	49.96
127.	73.50
128.	24.09
132.	76.29
133.	160.07
135.	21.64
136.	64.39
137.	31.99
138.	19.33
140.	10.10
142.	93.28
145.	14.44
146.	110.52
147.	110.16
148.	14.06
149.	65.28
150.	12.34
151.	51.19
155.	183.49
160.	68.57
162.	18.79
165.	98.34
168.	116.82
173.	31.39
174.	43.39
175.	59.21
178.	15.80
179.	74.69
180.	14.84
181.	30.81
186.	67.46
191.	58.58
195.	26.52
198.	22.96
200.	41.28
202.	18.21
203.	35.23
205.	19.26
206.	56.68
209.	82.45
210.	28.74
211.	47.80
213.	131.76
214.	16.15
215.	31.50
217.	165.73
218.	166.19
220.	57.13
221.	174.90
223.	82.07
224.	13.72
225.	41.69
228.	22.28
229.	83.26
230.	62.53
233.	35.66
234.	92.42
235.	71.10
237.	82.67
238.	6.40
239.	121.08
240.	18.37
241.	33.03
243.	45.47
244.	19.95
245.	39.62
246.	18.29
247.	95.98
248.	59.73
251.	41.56
254.	57.12
255.	47.31
256.	18.52
258.	37.84
259.	80.39
261.	20.02
262.	15.32
263.	11.27
270.	83.45
273.	23.18
274.	35.62
276.	78.84
277.	30.54
278.	36.36

Відділи	Заплатив
282.	64.54
283.	44.80
286.	25.41
288.	60.76
290.	22.78
291.	26.41
292.	80.02
293.	8.90
295.	58.00
296.	76.91
300.	180.18
301.	84.15
303.	11.01
305.	17.45
308.	49.85
314.	9.89
315.	12.02
316.	91.55
317.	36.04
318.	34.39
320.	28.01
321.	41.48
322.	19.92
323.	29.11
324.	46.96
326.	54.50
330.	85.06
332.	26.78
334.	9.60
336.	91.62
338.	132.89
339.	50.35
341.	50.92
342.	125.33
344.	14.23
347.	22.89
349.	26.07
350.	53.66
351.	28.72
354.	32.20
355.	28.95
357.	18.05
363.	48.79
364.	27.62
365.	50.16
367.	40.98
369.	101.63
370.	67.29
371.	31.48
373.	9.68
379.	103.27
380.	21.49
381.	12.28
384.	73.08
385.	22.80
388.	58.34
391.	28.14
392.	8.57
393.	22.15
396.	35.01
400.	49.79
401.	41.80
402.	11.13

Процент від моргечів	624.50
Рент від дому У. Н. С.	330.00
На сплату моргечів	100.00
„Свобода" на сп. довгу	850.00
Процент з банків	581.56
За діти членів У. Н. С.	918.83
„Свобода" % від довгу	178.89

Сирітські части:

Василь Бортник	400.00
Разом	17.425.46

РОЗХІД:

Посмертне по бл. памяти:

Дмитро Кавуля, від. 41	1000.00
Марія Гайняк, від. 186	1000.00
Ник. Курчицький, в. 218	150.00
Й. Скворонський, в. 233	1000.00
В. Карбівник, в. 237	500.00
М. Боднар, в. 369	250.00
Т. Варян, в. 4	800.00
В. Бортник, в. 218	1000.00
А. Телка, в. 8	375.00
М. Олесневич, в. 1	924.09
Ева Федунка, в. 160	400.00

Запомоги з фонду убогих:

Ева Лесяк, від. 1	75.00
А. Лазар, від. 7	50.00
Марія Гвіздь, від. 301	50.00
Т. Ільчишин, від. 162	25.00
М. Месар, від. 2	50.00
Я. Баранчак, від. 186	50.00
В. Гнатишин, від. 5	50.00
В. Загутинець, від. 100	25.00
Г. Ковальський, від. 370	25.00
С. Цапик, від. 244	75.00
І. Бацак, від. 47	75.00

Адміністраційні видатки:

Платня гол. урядників	290.00
Платня помічника	75.00
Платня гол. опікуна	65.00
Рент за грудень	30.00
Видатки офісові і адміністраційні	143.76
„Свобода" за грудень	988.50
„Свобода" на просьвітні видавництва	417.22
Податок від реальности	189.00
За бонди гол. урядників	300.00
Решта за „Ліберти Бондс"	49.144.44
Разом	59.592.01

ЗІСТАВЛЕНЄ.

Готівка з кінцем падолиста	129.382.11
Прихід за грудень	17.425.46
Разом	146.807.57
Розхід за грудень	59.592.01
Готівка остає з кінцем грудня	87.215.56

БІЛЯНС.

Стан чинний:

Готівка	87.215.56
Моргечі	70.150.00
Бонди	232.147.00
Реальність	19.500.00
Друкарня	23.030.00
	[illegible]

Стан довжний:

Фонд посмертний	193.343.35
„ резервовий	119.214.66
„ адміністр.	29.443.25
„ убогих	9.445.65
„ народний	6.253.61
„ сирітський	74.312.04
Разом	432.012.56

Невиплачених запомог з кінцем грудня остає на суму $ 21.-998.06.

Д. Капітула, гол. предс.;
А. Шаршонь, гол. касієр;
С. Ядловський, г. фін. секр.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

Пошукую своєї жінки **АННИ НАУЧУК**, зам. **ВАКАРУК**. Походить з села Підвисокої, пов. Сянік. Перед кількома роками перебувала в Муз Джав, Саск., Канада. Хто би о ній знав або вона сама, зволить ласкаво зголоситись на адресу: 4-6

WASYL WAKARUK, c/o Candy Store,
472 Henderson St., Jersey City, N. J.

Пошукую **МИХАЙЛА МИРОНСЬКОГО**, котрий перебував враз з родиною в Клертон, Пенсильванія, а перед кількома місяцями відїхав десь за роботою і нема про него вістки. Хто би о нім знав або він сам, зволить зголоситись до: 4

NICH. FRANCHUK,
420 E. 19th St., New York, N. Y.

В важній родинній справі пошукую **МИХАЙЛА МАТВІЄВА**, бувшого дякоучителя в Сиракюз, Н. Й. Голоситись на адресу: 4

M. BUSEL,
225 Broad St., Stapleton, N. Y.

Пошукую свого мужа **ТИМКА ЛЕМА**. Тому три тижні як мене лишив. Хто би о нім знав, або він сам, най зголосить ся на адресу: 4

MARY LEMA,
712 Catherine St., Perth Amboy, N. J.

ПОЛОНЕНІ В ІТАЛІЇ.

Гринько Лялька, полонений в Італії пошукує: Анну Борис, Івана Андрійців і Василя Зеро з села Бабинці, пов. Рогатин. — Людвик Стромило, полонений в Італії, з села Негівці, пов. Калуш, пошукує Тересу Енішевську з села Новосільці, повіт Бібрка. — Іван Криба, полонений в Італії, з села Човнів великий, пов. Гусятин, пошукує шваґра Гриця Василенків з Хоросткова. Хто би знав адреси висше поданих осіб або вони самі, зволять ласкаво зголоситись на адресу: 4

ALEX MACZYNSKI,
8 Bessie Place, Rochester, N. Y.

МАРІЯ КШИК, родом з Бушкович, пов. Перемишль, виїхала до Злучених Держав в 1913 році до брата Михайла. Має перебувати в околици Філядельфії. Хто би о ній знав або вона сама, в дуже пильній справі зволить зголоситись на адресу: 3-4

OSYP LOHYN, c/o Svoboda,
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Пошукую свого шваґра **МИХАЙЛА РІЗУНА** з села Замістя, пов. Вашківці, Буковина. Перед 2 роками перебував в Сміт, Айдаго. Хто би о нім знав або він сам зволить зголоситись: 3-5

GEORGE LUKESKY,
1612—8th Ave., W. City,
Vancouver, B. C., Canada.

Пошукую свого брата **ІВАНА МОНИЧА** з села Добрівляни, пов. Заліщики. Хто би о нім знав або він сам, зволить зголоситись на адресу: 3-5

HARRY MONYCH,
Edmont Camp, Melstrand, Mich.

Пошукую свого краяна **ВАСИЛЯ ШЕРЕМЕТИ**, з Сілця Белзкого, пов. Сокаль, Галичина, котрий виїхав перед 3-ма місяцями з Дітройт, Міш. Хто би о нім знав або він сам, нехай зголосить ся на адресу: 3-5

PETER MAIK,
22 Berris Ave., Hamtramck, Mich.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАНЄ ВЕДЕ ДО ПРОСЬВІТИ. А ПРОСЬВІТА — СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО ЦІННИК КНИЖОК ДО ДРУКАРНІ „СВОБОДИ", 83 ҐРЕНД СТ., ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ.

ДОПИСИ.

З ROCHESTER, N. Y.

Інтернаціональні дикуни.

Передівсім попрошу Хв. Редакцію „Свободи“ о поміщене кілька понизших стрічок — не длятого, щоби на когонебудь накинути ся, образити, або задовольнити свій інстинкт тим, що вилаю других людий. Цілком ні! Тільки бачучи шкідливі прояви в нашім народнім організмі, на котрі — думаю — і „Свобода“ не може здалека приглядатись, хочу в кількох словах отсе обяснити.

Не розписуючись довше про те, чому я забираю нинька голос, приступлю до теми. Тема, як наголовок вказує, про „інтернаціональних дикунів“. Але щоби ще яких непорозумінь не було між мною, а читачами щодо того, про яких інтернаціоналістів я хочу писати, то скажу, що таки про наших, українських.

Рівнож зазначу, що проти дійсного інтернаціоналізму я не виступаю, як всякий инший, розуміючи й його, не буде виступати. Осягнене інтернаціоналізму — се один щебель висше у всесьвітнім поступі. Нинішні всі заверухи походять головно із національних антаґонізмів. Інтернаціоналізм стремить до усуненя антаґонізму поміж націями і заведеня гармонії та братерства поміж націями, а з тим рівнож і усуненя всяких походячих з того консеквенцій.

Та наші українські „інтернаціональні“ дикуни тут в Рочестер розуміють інтернаціоналізм инакше. Інтернаціоналізм у них значить: розбите націй. „Проч з нацією! Нам не треба нації!“ — все і всюди верещать, а проте всякі відозви друкують по українськи.

Що правда, попередно тут не було таких нагулюватих інтернаціоналістів. Але тут є такий один славний „інтернаціоналіст“ Рибчук. Він робить лиш тоді, як його дуже притисне (се-ж така інтернаціональна засада), а решту часу витрачує на їзджене з плейзу на плейз. Так їздячи, він виробляєть ся на чимраз більшого „інтернаціоналіста“. Повернувши раз зі свого „тріту“ назад до Рочестер, він виробив собі подібних собратів, що все і всюди його попирали, а як вже вони були досить „оброблені“ (як він сам все хвалить ся, що він добре обробляє своїх „інтернаціоналістів“), тоді він каже до них: „Що ви ще знаєте про „інтернаціоналізм“ або про соціялізм! Ви як би вчули одного бесідника — він звеь ся Дмитришин; він знає добре про соціялізм і про інтернаціоналізм. Він навчив ся соціялізму в канадійських лісах. О, то дуже мудрий чоловік! Волосе носить довге, аж по плечах висить. Він як приїхав з Канади, то й бороду носив... Вам його конче треба спровадити, як хочете навчити ся соціялізму“. Як їм так захвалив Дмитришина, то вони „взяли“ і спровадили його.

Приїхав він, а що так його захвалювали, то і я пійшов послухати його промови — який то той соціяліст з ліса. Але, кажу вам, що Рибчук не помилив ся ані на волос, як казав, що він навчив ся соціялізму в канадійських лісах. Бо так, як він говорив, може говорити тільки чоловік з ліса. Його промова — то не була промова, але денунціяція ріжних осіб і товариств. Хотів би я дати хоч мале пояснене його промови, але, кажу вам, що се абсолютно неможливе, бо він так крутив довкола одним і тимсамим, що не всилі було його вислухати і зрозуміти, чого він хоче. Щоби мати хоч яке-таке понятє про те, як він говорить, то представте собі, що ви є в Бразилії, в горячім підсоню, там, де люди хорують на жовту фебру, і як їх та слабість злапає, то вони в тій слабости говорять без контролї того, що говорять. Але кажу вам, що той чоловік, хоч в такій страшній горячці, далеко з більшим сенсом говорить, ніж Дмитришин. Се ще нічого, що він всіх лає і прозиває, але як він себе зачне хвалити, тоді варта його послухати. Прибере позу Ґоліята і зачинає отсим питанем: „Хто зробив революцію в Росії? Ну, хто?... Може „Свобода“, чи „Америка“, чи ті другі? (тут він вичисляє цілий ряд ріжних організацій). Ні, ми зробили! ми!“ — і показує пальцем на себе і повторяє се з десять разів, що то „ми“, то значить Дмитришин і Ко. І далі продовжає: „Отже коли „ми“ потрафили зробити революцію, то тільки „ми“ маємо право істнувати; ніхто більше, тільки „ми“. Ви повинні нас признавати“, — то значить Дмитришина і других гультаїв денунціянтів.

Тут здалоб ся звернути увагу: колиб се була якась дійсна особа, з котрою можна би зайти в полеміку, або дискусію; але з люнатиком з ліса заходити в полеміку — се пониженє для здорово думаючої людини. Отже коли би мало ся до діла з дійсним соціялістом, то ми йому сказалиб, що після теорії Маркса жадна одиниця ні група революції робити не може. Революція залежить від економічного положеня. Суспільність мусить підпорядкуватись до економічного положеня. Тобто революція тільки тоді можлива, як суспільна економія прибере инші форми; тоді і політична орґанізація суспільства мусить підпорядкуватись до економічного положеня. Отже правдивий соціяліст ніколи не хвалив би ся, що він викликав революцію. А ще такий як Дмитришин, що таксамо видів революцію, як і ті другі орґанізації, котрі він денунціює. Длятого лучше би було, би він заперестав плести такі дурниці, як те, що він викликав революцію в Росії, бо кождий здороводумаючий бачить у тім лише понижене тих соток тисяч революціонерів, котрі працювали літами для російської революції. А тут ні сіло ні пало вискакує маняк і каже: „Я зробив революцію!“ Се тільки доказує, що ті наші „інтернаціональні“ дикуни хорують на „великих“ людий.

В своїй зарозумілости наш „інтернаціоналіст“ з канадійського ліса, Дмитришин, зайшов так далеко, що в Бофало на вічу кинув каменем на гріб великого і заслуженого мужа, Івана Франка. Перейшовши ряд заслужених діячів, викпивши кождого, дійшов до Франка і до Шевченка і так сказав: „Що таке був Франко? — Ніщо! Що він зробив для робучого народу? — Ніщо. Або Шевченко... Се були запортки буржуазії і т. д.

І як ви думаєте: при здоровім він розумі? Осудіть самі. Він се говорить з тим вирахуванем, щоби нікого не мати за великого, лиш його. Але часами можна перерахувати ся...

В Рочестер він раз от-таку дав „лекцію“: Як прийде соціялізм, — казав — то на селї не буде тільки господинь, що тепер. Буде одна господиня, що буде варити їсти для всіх. Посеред села буде такий величезний котел і в тім кітлї буде варити їсти та господиня. Всї обступлять той котел, як жолоб, і так будуть їсти“.

І чиж се не цивілізація?... Людство щойно обтрясло ся з дикунства, а сей знову хоче завернути взад людський поступ. Притім він говорив, що й пастух буде лиш один на все село.

Се був би дуже справедливий лад, аби таку неволю зіпхати на одну людину, щоби пасла худобу або варила їсти. А такі, як Дмитришин, щоби поприступали до жолоба, наїли ся і пійшли. Їм се аж пахне. То то би тоді лиш вилежували ся і їли...

Але й наш домашний „учений інтернаціоналіст“, Рибчук, теж дає „лекції“. Але той вже цілком з висшої теми. Соціялізмом він вже не інтересуєть ся. Сю тему досить вичерпуючо виложив тут Дмитришин. Тому він се оминув і дає „лекції“ з „цивілізації“.

Будучи раз на його „лекції“, почув я ось-таку дивовижню: „Давно — почав він читати написане ним, а властиво переписане з якоїсь книжки на свій лад і своєю власною граматикою — жили дикі люди і вони не вірили в ніщо (се мабуть ішло до того, щоб і його „інтернаціональна“ братія не вірила в ніщо). Вони брали і різали старих людий і їли, бо вірили, що вони опирі (се також гарна дефініція: раз вірили, а раз не вірили). Давно також — читав він далї — ріс ліс на лісі. Виріс один ліс, а потім на тім лісі знов ліс, а на тім лісї знов ліс, а на тім лісї знов ліс і так виросло аж пять лісів, один на другім“. Почувши се, один зі слухачів на гали здивував ся, тай вимовив: „ов!“ — „Та не ов, але так було!“ — була відповідь.

І що-ж ви думаєте: не можна навчити ся з таких лекцій“?...

Ще одна річ, якої ми не можем оминути, закінчуючи нашу допись; се те, в який спосіб наші „інтернаціолісти“ пояснюють собі „інтернаціоналізм“.

Раз — а було се на бали — поставало собі їх богато на вступі до галї і почали собі розмову: хто то такі „інтернаціоналісти“. Тай ріжно говорили. Одні казали, що ті, котрі носять великі чорні кравати (тут в Рочестер наші „інтернаціоналісти“ вже всї носять), инші знов говорили, що се ті, що носять велике волосе і бороду та окуляри. Але надійшов Рибчук, довідав ся, про що спори йдуть, і відразу (над сею квестією йому не треба думати; він пробудить ся і буде говорити): „Ви всї дураки! Не знаєте, що то таке інтернаціоналізм? Інтернаціоналізм — то є те, щобись пулькав як індик, але щоби живіт в тебе був повний — розумієш, один з другим, чи ні?“ Ті, розумієть ся, вже більше не сперечали ся, бо що скаже їх вожд — се сьвяте.

От такі то тепер „інтернаціональні“ дикуни розводять ся поміж нашим народом. Суспільність наша повинна зрозуміти той „інтернаціоналізм“ і дати йому належну відправу.

Хтось.

З народних уст.

Післанництво до Бога.

Як сотворив Бог людий, та як намножило ся їх, як розжили ся вони добре, то було їм дуже богато роботи. Роблять, роблять, не перестаючи, а все ніяк діла не перероблять! — От, і надумали ся, всею громадою, післати когось до Бога, попросити пільги, щоби Бог поменьшив роботи, бо не можна видержати! — Ну, кого-ж посилати? Та вже, звісно, кого, — птаха якогось, бо хто-ж опріч птаха може на небо дістати ся! — тож-то височінь яка! — Ну, а котрого-ж птаха післати? Радили ся, радили ся, й зважили післати сокола; він має острі очи й бистрі крила, — сей долетить.

От, зібрали ся громадою, всі гуртком, і чоловіки й жінки, — виряжати сокола. Кажуть діди: отак і так подай просьбу Богови, скажи те й те. Далї й питають усїх: чи так, люди добрі? Пускати з тим сокола? Згода? — Згода! — кажуть чоловіки.

Коли се як загомонить жіноча громада: — Ні, ні, нема згоди! Ми не хочемо посилати сокола, — ми по иншому зробимо! Бо він — сокіл, вашого чоловіцького гурту, то він буде тільки вашу руку держати, а за нас, жінок, не дбати-ме! Ми піщлемо — сокілку: вона жінка, вона красше перекаже про все наше лихо.

— Та нехай і так! — кажуть чоловіки, — посилайте собі й сокілку!...

Зібрала-ж ся уся людська громада виряжати сокола й сокілку. Отже жінки аж підскакують та все наказують соколови: Гляди-ж, гляди, не втручай ся в нашу справу! Не говори про нас нічого! Про нас усе сокілка скаже; — а то ти ще нам щонебудь пошкодиш!

— Та добре, добре! — каже сокіл, — менї ще й красше!... Нехай буде й так: не казати-му про вас нічого!

Отже й полетіли обоє, сокіл і сокілка. То сокіл же швиденько справив ся; полетів на небо й розповів Богови, що так і так, — людям, чоловікам, жити дуже тяжко, за великою працею, і вони просять собі пільги, бо не можуть видержати.

На те Бог сказав так: що зовсїм увільнити людий від роботи — не можна, бо панувати всї не можуть; а зменьшити роботи — можна.

І зменьшило ся роботи чоловікам. Тим то й тепер — хоч як вони працюють, то всеж таки й просьвітлу годину мають.

А з жінками було так: як післали ото вони сокілку, то з того нічого не вийшло, бо сокілка до неба не долетіла; через те, що отсе летить, летить, та й втомить ся, — бо височінь же така! а сила мала. Або, спочивши, полетить сокілка знов, та далї згадає: „а що там у гнїздї робить ся?... як там діточки!...“ та й знов спустить ся на землю. Отак сокілка й не могла ніколи долетіти до неба, — і не вийшло нічого з того жіночого посиланя.

Тим то жінкам і нема тепер ніколи просьвітку за роботою: все роблять, все роблять без перестанку! Жінка як не в поли, то на городі, або в хаті, або коло дітий, або в комірчині шпортаєть ся, — в будень і в сьвято все їй робота знаходить ся! Колиж мов і нема роботи, то жінка хоч пшоно з миски в миску пересипає; а як уже зовсім, зовсїм нічого робити, то тоді хоть чоловіка лає, а таки не гуляє!

Записала на Волині
О. Пчілка.

В кождій українській хаті повинен находити ся Календар У. Н. Союза.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Австро-угорскі іміґранти, які не просять увільнення, будуть служити при війску.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on January 9, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Комітет для заграничних справ при низшій палаті конґресу приняв проектований додаток до акту про торговлю з ворогом, виключаючи з кляси „ворожих чужинців" всіх підданих центральних держав, які не просять о звільнене від війска на основі їх чуженецького походженя. Коли сей додаток стане законом, то армія дістане тисячі мущин, які тепер яко чужинцям є заборонена служба актом про торговлю з ворогом.

Сей проектований додаток звучить: „Президент Злучених Держав дістає отсим силу і власть виключити Поляків, Чехів, Моравців, Словаків, Румунів, Мадярів, Жидів, Українців, Сербів, Хорватів, Словінців, Італійців, Литовців, Альзатців і инших уроджениців, горожан, підданих і т. п. Австро-Угорщини або Німеччини, поодиноко або ґрупами, з кляси ворожих чужинців, мимотого, що така клясифікація істнує тепер на основі якоганебудь акту конґресу Злучених Держав, застерігаючи однак, що таке виключене не відносить ся до осіб, які на основі чужинецького походженя вносять просьбу о звільнене від військової служби в Злучених Державах на основі акту з 8. мая 1917 р."

Проти увільнення чужинців з армії.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on January 9, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

З Вашінґтону, доносять: Міністерство війни всякими способами буде поборювати спроби увільнення від війска тих чужинців (без горожанських паперів), які вже є в армії.

Сенатор атакує президента.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on January 9, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Сенатор Томас В. Гардвік, демократ з Джорджії, заявив у сенаті, що акція президента Вілсона в справі держаня одностайного кабінету від початку своєї першої каденциї, без найменьших змін в іменованю, є „погірдливим непошанованєм" сенаторської достойности. Він вніс резолюцію, просячи президента поінформувати сенат, на якій „гарантії закона або власти" члени теперішного кабінету держать свої уряди. Резолюція принято, без найменьшого спротиву, а сенатор Гардвік заповів, що пізнійше скаже промову на сю тему.

Наслідки завішеня оружа на східнім фронті.

Минувшого тижня велика фабрика амуниції „Ремінґтон Армс" в Бріджпорті, Конн., звільнила 6.000 робітників, які працювали при амуниції для Росії.

Вербоване хлопців на фарми в Конектікут.

Ґовернор стейту Конектікут обговорює тепер з деякими поважнійшими особами справу вербованя 16-17-18-19-і 20-літних хлопців до роботи на фармах. Є план, аби в кождім повіті заложити практичну школу для таких хлопців, з днем 1. марта б. р. вербувати на фарми примусово всіх тих, які не є заняті в инших галузях праці, а самі добровільно не зголосять ся на фарми.

„Дайтшлянд ібер аллес."

Максиміліян фон Геґен, молодий адвокат в Ню Гейвен, Конн., відіслав свій квестіонар до місцевої комісії з написию: „Дайтшлянд ібер аллес" (Німеччина понад всьо), а крім того написав, що бажав би бачити Німеччину побідною. За се постигла його кара... Якісь замасковані люди напали на його дім, побили його і приневолили поцілувати кілька разів американський прапор.

Місяць арешту за се, що дав жовнірови склянку пива.

Г. Граб, бартендер в Джерманія Гол в Ню Рошел, Н. И., дістав місяць арешту за се, що дав склянку пива одному мрякови', убраному в американський уніформ.

СТАРОКРАЄВІ ВІСТИ.

Пряме получене Києва із Львовом.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on January 9, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Лондонська „Морнінґ Пост" доносить, що львівське „Діло" одержало впрост з Києва через боєвий фронт телеграму про се, що українське правительство висилає своїх представників на мирові переговори до Брестя Литовського.

Новий український міністер війни.

Минувшого тижня телеграми донесли, що уряд С. Петлюри, українського міністра війни, передано адвокатови Поршови. Адвокат Порш належить до української соціял-демократичної робітничої партії і є в ній провідником опозиції.

Винниченко уступив з редактора „Робітничої Газети".

Володимир Винниченко, лідер української соціял-демократичної робітничої партії на Україні і теперішний премієр українського кабінету, у вересни 1917 року уступив з відвічального редактора „Робітничої Газети", органу сеї партії.

Соціял-демократизм на Україні є дуже слабий.

На 150 послів з України до російських установчих зборів є 138 українських соціял-революціонерів, а лише 12 соціял-демократів.

БРАЗИЛІЙСЬКІ ВІСТИ.

Український Дім у Прудентополі.

В неділю, 28. жовтня 1917 року — як доносить бразилійська „Праця" — відбуло ся посьвячене основ під Український Дім у Прудентополі. Посьвячене основ доверших о. Климентій ЧСВВ. Перед вмурованєм пропамятного письма о. Климентій в коротких словах пригадав сумну мартирольоґію нашого народу, а також про сучасну щасливу подію, що Україна виборола собі волю. На памятку сього неоціненого здобутку прудентопольскі Українці будують памятник, а ним є Український Дім, котрого основи посьвячуєть ся. Підчас посьвячування основ стрільно з моздірів.

Муравельна праця прудентопольських Українців.

Прудентопольске товариство „Україна" поставило собі за ціль побудувати в Прудентополі Український Дім. Тамошні українські іміґранти наче муравлі взяли ся помагати сій справі, чим хто може. І от читаємо в „Праці" виказ жертводавців:

Андрій Любачевський привіз дві фіри піску, Франко Кец привіз дві фіри піску, полковник Іван Лех привіз три рази піску і 300 цеглол, Михайло Салага звіз даром 5.400 цегол, Василь Салаш помагав три дни при роботі, Василь Грищишин привіз дві фіри піску, Павло Виворка привіз дві фіри піску і 200 цегол, Юрко Босак пожертвував 400 цегол і звіз, Олекса Голко жертвував два рейси, Василь Антохів — один рейс, Василь Михайлишин — пять рейсів, Войтко Навроцький — один рейс, Гр. Зубрицький — два рейси, Демко Шаран — два рейси.

Народна робота Українців на кольонії Ірати.

Дня 21. жовтня 1917 р. — як доносить до „Праці" — відбули ся загальні збори товариства „Руська Бесіда"; зборами проводив о. Е. Турковид ЧСВВ. Вибрано новий виділ, до якого війшли: М. Скорий, Г. Яницький, М. Гончарик, П. Тарновський, Я. Брикайло, М. Зелязко, Гр. Шеремета, І. Беньовський, М. Когут, І. Зімовський, І. Алексевич і Д. Фіяла.

Се товариство переходило тяжкі обставини від часу свого істнованя. Головна ціль, яку положило собі се товариство в останних часах, се удержуване школи на кольонії. В послідних (1916) році товариство довідавши ся, що в Кастро учителює п. І. Федюк, укінчений ґимназист і кількалітний практикант львівського університету, з одушевленем постарало ся о него, маючи на думці, що він гарно попровадить школу та осьвідомить кольонію. Але товариство завело ся. Прибув п. І. Федюк, много обіцяв прави, але навіть року не добув; виїхав з кольонії. Але товариство рук не заложило. Згодило знова свого давного учителя і дальше провадить школу.

КАНАДІЙСЬКІ ВІСТИ.

Нові видавництва.

До редакції „Свободи" наспіли вчера „Новини" (ч. 3, з 1. січня 1918 р.), „політична, просьвітна і економічна газета, виходить в Едмонтоні, Альберта, два рази на тиждень (у вівторок і пятницю)". Із вступної статі, в якій обговорює ся інтриги кацапських ватажків, Черняка і Гладика, супроти канадійських Українців, можна догадувати ся, що часопись буде стояти на ґрунті національнім і всіми способами буде поборювати ворогів українства.

Крат взяв ся до нової „патріотичної роботи".

В Торонто, Онтаріо, заходом славного на американській Україні кирпичника Павла Крата зорганізовано так званий „Комітет помочи Українським Іміґрантам". Сей комітет почав вже розсилати по всій Канаді і Злучених Державах „анкети", з якої один примірник находить ся в наших руках. На тії „анкеті" є 19 питань, на які дасть ся відповідь, і виповнену „анкету" разом з доляром відсилаєть ся назад. — Заки скажемо дещо більше про загадний комітет, просимо всіх наших читачів, які одержать такі „Кратові анкети", аби здержали ся з висилкою долярів...

Канадійські Українці не протестували проти большевиків.

В числі 50. „Робітничого Слова" (з 22. грудни 1917 р.) читаємо заяву „Комітету Помочи Українським Іміґрантам", що новинка про протест сього „Комітету" в імени одного міліона Українців у Канаді і Злучених Державах проти большевицького мира без анексій, яро що подали телеграфічно майже всі англійські газети, є неправдива. Комітет не робив такої заяви англійським часописям, а також на жадних вічах ані на зборах свого протесту ані обурення проти большевиків не заявляв.

ЗАГАЛЬНІ ВІСТИ.

Дике поведене австрійських військових властий; кажуть галицьким жандармам розстрілювати підозрілих без найменьшої процедури.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on January 9, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Підчас дебати у військовім комітеті австрійської делеґації в понеділок (17. грудня 1917 р.) пороблено страшні закиди проти австрійського мілітаризму. „Арбайтерцайтунґ" пише, що гідним уваги є се, що не було нічого, лише самі скарги; ніодин бесідник не сказав нічого похвального. Др. Вальднер, мимо своєї великої симпатії для армії, ствердив неможливе поведене офіцирів супроти цівільних.

Один бесідник, описуючи трактоване населення у східній Галичині, заявив, що жандармам наказано поводити ся з найбільшою дикостию супроти кождої підозрілої особи. Їм наказано не клопотати ся потягненем такої особи перед військовий суд, але по короткім переслуханю оскаржену особу розстріляти. Се почало ся минувшого року (1916). В інструкції, виданій командою XI. корпусу у Львові, жандармам поручаєть ся робити труси в мешканях найповажнійших і найвпливовійших осіб. В многих місцевостях переведено масову екзекуцію над мещканцями, без ріжниці стану і полу.

Иншийй бесідник заявив, що коли би армія опанувала ще дальше територіями держави, то сі території опинили би ся в матеріяльній, фінансовій, моральній і духовій руїні. Військова диктатура в останних трох роках, замісць вязати тісніше ріжні австрійські народи, поведла між ними широкі пропасти.

Фінляндські прапори вже повівають...

Бассет Діґби, кореспондент нюйорського „Ґлоб-у", доносить із Стокгольму: Признанє Швецією незавимости Фінляндії всі тутешні (стокгольмські) політичні групи приняли з ентузиязмом. Признання зі сторони Данії і Норвеґії треба сподівати ся в короткім часі. Фінляндський новий прапор (жовтий хрест на червонім поли) вже повіває в кількох місцях. Фінські кораблі при тутешнім побережу є украшені новими прапорами. Висловлюють надію, що Злучені Держави будуть другі, які признають незавимість Фінляндії. Ходять слухи, що Фінляндія приступить до союза скандинавських держав: Данії, Швеції і Норвеґії. Фінляндія яко незавимиса держава задумала задержати строгу нейтральність супроти війни, натомість її першим завданем є орґанізація краєвої адміністрації.

Еспанський парлямент розвязаний.

Еспанський король Альфонс розвязав парлямент, а нові вибори назначив на 19. лютого б. р. Перше засіданє нового парляменту відбудеть ся 11. марта.

Потоп у Сіямі.

Виливи рік у Сіямі, найстрашнійші від 1831 року, знищили цілий край. Вода прибула до висоти дахів, на яких схоронили ся мешканці. Засіви вичищені, а худоба потонлена. — (Сіям, се держава в Азії, на полудне від Хін. Столиця Банґкак. Простір краю виносить 220.000 квадратових миль (американських), а населене 6,230.000 душ).

ІСКРИ.

Редактор української газети не знає, чи Одеса належить до України чи до Білоруси.

Нюйорська часопись „Івнінґ Сон" (ч. 246, з 4. січня, 1917 р.), подаючи телеграму, що большевики признали незавимість України (як і всі инші часописи подали), вважала за відповідне подати від себе таке поясненє, що то є Україна: „Україна — каже „Івнінґ Сон" — се є так-звана „Білорусь" (Вайт Рошія), яка складаєть ся із земель старої польської держави..."

Авторови сих стрічок, поміщених в „Івнінґ Сон" можна від біди простити, бо можливо, що писав їх скоро, щоби газета не спізнила ся, або, таки припустім, що не знає, що то таке Україна.

Але як зрозуміти таке явище, що редактор української газети „Робітник" дає в числі 2, з 3. січня 1918 р., великий наголовок, що „Ухвалено зарядити плебісцит в Одесі, щоби означити, чи вона має належати до України чи до Білоруси".

Ми віримо, що сю новинку редактор „Робітника" не виссав з пальця; вона була поміщена в англійській пресі. Та се його не оправдує. Чоловік, який причисляє себе до української нації, а ще дотого є редактором української газети, повинен застановити ся, прочитавши таку новинку. А коли вже конче хотів її подати в „Робітнику", то обовязком його було додати кілька слів уваги для вияснення справи.

Припустім, що редакторови якоїсь англійської газети, або кореспондентови якоїсь пресової аґенциї захочеть ся написати, що хтось там домагаєть ся, щоби німецьке місто Берлін рішило плебісцитом (а не плебісцитом, пане Е. Крук), чи воно хоче належати до Німеччини чи до України, то чи редактор американсько-німецької газети пустить сю вістку без відповідних уваг? Здаєть ся, що ні. Бо він знає, що той, хто таку вістку подав би, мусів би мати в голові одну клепку меньше... Ая, пане редактор „Робітника"; шкода, що самі походите родом з київської України.

Мід! Мід! Мід!

Отець Ардан продає три фунти меду за три доляри, а в додатку дає „Народну Волю" до завивання.

ГОСПОДИНЯМ В НЕЗАБУТЬ.

Коли Ваш чоловік, син, дочка, або столівник зачнуть перебирати в їдженю, коли їм нічого не до смаку, коли є не вдоволені з того, що подаєте на стіл, се доказує, що мають зіпсований жолудок. Дармо будете ся висилити варити добрі страви. Їм нічого не війде на пожиток і нічого не буде їм до смаку, поки собі не направлять жолудка. Можете їм пригадати, аби собі купили Лічничого Гіркого Вина у Michael Bosak Co., Scranton, Pa. Вже одна фляшка за $1.00 може доказати, що се Лічниче Вино є успішне проти нестравности. Коли буде в них добрий апетит, тоді щоби Вино зварили, все буде добре і смачне.